

Inżynier pożarnictwa

214910

Inna nazwa zawodu: strażak, pożarnik

Zadania i czynności

Celem pracy inżyniera pożarnictwa jest rozpoznanie i ocena zagrożeń oraz kierowanie akcjami ratowniczo-gaśniczymi. Najczęściej wykonuje on prace związane z organizacją, kontrolą, nadzorem oraz dowodzeniem w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej.

Najbardziej typowymi stanowiskami pracy inżyniera pożarnictwa są: dowódca jednostki, dowódca zmiany, dowódca sekcji oraz oficer wydziału kontrolno-rozpoznawczego.

Na trzech pierwszych stanowiskach, związanych z prowadzeniem akcji ratowniczo-gaśniczych, występują cztery specjalizacje:

ratownictwo wysokościowe,

ratownictwo wodne,

ratownictwo techniczne,

ratownictwo chemiczno-ekologiczne,

Ratownik wysokościowy kieruje akcjami, w których strażacy posługując się technikami alpinistycznymi docierają i udzielają pomocy zagrożonym ludziom.

Ratownik wodny ma zadanie kierować zespołem ludzi, którzy z pomocą sprzętu do nurkowania wyszukują zwłoki ludzkie znajdujące się pod wodą, wyciągają z wody (za pomocą sprzętu technicznego) zatopione pojazdy oraz maszyny, a także udzielają pomocy w wypadku powodzi.

Specjalizację techniczną mają inżynierowie uprawnieni do obsługi urządzeń dźwigowych, hydraulicznych, pneumatycznych i spalinowych. Urządzenia te są wykorzystywane podczas katastrof budowlanych, wypadków komunikacyjnych itp.

Inżynierowie pożarnictwa ze specjalizacją chemiczno-ekologiczną kierują działaniami z udziałem niebezpiecznych środków chemicznych. Wykorzystując dostępną wiedzę oraz sprzęt określają stopień niebezpieczeństwa, neutralizują i usuwają z pomocą innych służb (policji, wojska, straży miejskiej) niebezpieczną substancję.

Do zadań inżyniera pożarnictwa zajmującego stanowisko dowódcy jednostki należy przede wszystkim kierowanie działalnością jednostki ratowniczo-gaśniczej. Ma on obowiązek dowodzić siłami i środkami w walce z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi oraz w akcjach ratownictwa technicznego, chemicznego i ekologicznego. Najczęściej są to skomplikowane zdarzenia, w których likwidacji bierze udział zespół ratowników. Potrzebna jest wówczas specjalistyczna wiedza i doświadczenie. Dowódca po zapoznaniu się z rodzajem zdarzenia oraz podjętymi działaniami analizuje je, a

następnie podejmuje odpowiednie decyzje. Obowiązkiem dowódcy jednostki jest utrzymanie podległego sobie zespołu ludzi oraz sprzętu w pełnej gotowości operacyjno-technicznej. Realizuje to zapewniając: ciągłą obsadę samochodów gaśniczych i specjalnych, zapas środków gaśniczych, sprawność sprzętu technicznego oraz właściwą organizację pracy w jednostce.

Zapewnienie terminowego i poprawnego sporządzania dokumentacji wszystkich działań ratowniczych jest bardzo istotnym obowiązkiem dowódcy zmiany. Do jego zadań należy planowanie, organizowanie oraz osobiste uczestniczenie w doskonaleniu zawodowym podległej załogi. Szkolenie obejmuje różnego rodzaju tematy z zakresu zasad postępowania w czasie akcji ratowniczo-gaśniczych oraz obsługi sprzętu technicznego. Oprócz zajęć o charakterze teoretycznym organizuje również ćwiczenia praktycznie podnoszące sprawność w posługiwaniu się sprzętem oraz doskonalące współpracę załogi. Obowiązkiem dowódcy zmiany jest także zapewnienie bezpieczeństwa i higieny pracy podległej sobie załodze. Realizuje to egzekwując dyscyplinę i regulaminy służbowe oraz zaopatrując członków załogi w sprzęt ochrony osobistej.

Zadaniem dowódcy sekcji jest dopilnowanie zachowania dyscypliny, przestrzegania regulaminów oraz egzekwowanie ich od podwładnych. Wnioskuje i opiniuje w sprawach awansowych i dyscyplinarnych dotyczących podwładnych. Organizuje zajęcia sportowe na zmianie służbowej oraz przygotowuje do zawodów pożarniczych i sprawdzianów wyszkolenia bojowego. Planuje i nadzoruje prace porządkowe oraz gospodarcze na swojej zmianie służbowej. W przypadku nieobecności dowódcy zmiany przejmuje jego obowiązki.

Inżynier pożarnictwa pracujący na stanowisku oficera w wydziale kontrolno-rozpoznawczym zajmuje się kontrolowaniem przestrzegania przepisów przeciwpożarowych i rozpoznaniem zagrożeń. Przeprowadza też wstępne rozpoznanie przyczyn oraz okoliczności powstania i rozprzestrzeniania się pożarów.

Pierwsza z wymienionych czynności (kontrolowanie) polega na sprawdzeniu, czy spełnione są wszystkie -wynikające z przepisów - warunki dotyczące danego obiektu oraz jego funkcji. Oficer sprawdza na przykład, czy w hotelu jest wystarczająca liczba wyjść ewakuacyjnych na wypadek zagrożenia, a na stacji benzynowej odpowiednia liczba gaśnic. Ocenia także ich stan techniczny.

Inżynier pożarnictwa, którego zadaniem jest rozpoznawanie zagrożeń, kontroluje różnego rodzaju obiekty i ustala, czy odbywający się tam proces produkcyjny lub składowane materiały nie stanowią zagrożenia pożarowego, wybuchowego albo toksycznego.

Bardzo ważnym zadaniem inżyniera pożarnictwa zajmującego stanowisko oficera jest ustalenie przyczyn powstawania pożarów. Na podstawie oględzin miejsca zdarzenia oraz po przeanalizowaniu dowodów rzeczowych i zeznań świadków stara się wyjaśnić przyczynę pożaru. Ustala na przykład, czy pożar powstał w wyniku podpalenia, czy też zwarcia instalacji elektrycznej.

Istotnym obowiązkiem oficera jest stałe doskonalenie wiedzy fachowej. Polega to m.in. na poznawaniu aktualnych przepisów.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Praca inżyniera pożarnictwa wykonywana jest zarówno na wolnym powietrzu (akcje ratunkowo-gaśnicze, kontrole, ćwiczenia), jak i w budynkach (praca biurowa, kontrole budynków). Konieczność przebywania w rozmaitych warunkach środowiskowych wiąże się z narażeniem na działanie różnych czynników atmosferycznych - wysokiej lub zbyt niskiej temperatury powietrza, deszczu, wiatru, promieni słonecznych itp. na działanie czynników szkodliwych i niebezpiecznych dla zdrowia w największym stopniu narażeni są inżynierowie pożarnictwa zajmujący stanowiska dowódców: jednostki ratowniczo-gaśniczej, zmiany oraz sekcji. Niebezpieczeństwo może pochodzić od wysokiej temperatury w czasie pożaru, wydzielających się toksycznych produktów spalania, naruszenia konstrukcji budynku (na skutek oddziaływania wysokiej temperatury lub wybuchu), żrących czy trujących cieczy lub gazów wydobywających się z uszkodzonych zbiorników, wadliwej instalacji elektrycznej itp. ze względu na duży wysiłek fizyczny i nadmierne przeciążenia podczas akcji inżynierowie pożarnictwa narażeni są na przewlekłe choroby narządu ruchu.

warunki społeczne

Praca inżyniera pożarnictwa jest typowo zespołowa. Kierując grupą ludzi utrzymuje z nimi ciągły kontakt. Podczas wykonywania obowiązków służbowych bardzo często kontaktuje się również z ludźmi spoza straży pożarnej. Odpowiedzialność za podległych sobie pracowników wiąże się z egzekwowaniem od nich dyscypliny, co stwarza ryzyko konfliktów. Konflikty mogą wystąpić również podczas kontaktów z ludźmi, d których wymaga się na przykład przestrzegania przepisów przeciwpożarowych. Inżynier pożarnictwa bierze udział w szkoleniach i doskonaleniu zawodowym, często też takie szkolenia prowadzi. Może prowadzić też konsultacje dotyczące rozwiązań technicznych z zakresu prewencji pożarowej, odpowiadać na pytania oraz udzielać rad. Na stanowiskach związanych z częstym udziałem w akcjach ratowniczo-gaśniczych dominujące formy relacji z ludźmi to organizowanie pracy, współpraca oraz szkolenie podległych pracowników. Polecenia wydawane są ustnie, czasami również pisemnie. Do komunikowania się wykorzystywane są urządzenia telekomunikacyjne. W czasie akcji konieczne jest niekiedy porozumiewanie się za pomocą gestów.

warunki organizacyjne

Inżynier pożarnictwa zajmujący stanowisko dowódcy zmiany lub sekcji pracuje w systemie zmianowym (24 godziny pracy i 48 godzin wypoczynku), dzień pracy może zatem przypadać w niedzielę, święta oraz inne wolne dni. Podczas 24-godzinnej służby można wyróżnić pewne ramy czasowe. W godzinach od 800 do 1800 czas pracy przeznaczony jest na szkolenie, ćwiczenia fizyczne, czyszczenie i konserwację sprzętu oraz prace gospodarcze. Pozostała część doby przeznaczona jest na rekreację i wypoczynek. Na tych stanowiskach praca jest ściśle nadzorowana. Gotowość wyjazdu do akcji ratowniczo-gaśniczej utrzymywana jest przez 24 godziny. Praca inżyniera pożarnictwa zajmującego stanowisko dowódcy jednostki ratowniczo-gaśniczej lub oficera wydziału kontrolno-rozpoznawczego trwa natomiast 8 godzin dziennie. W szczególnych wypadkach czas ten może się przedłużyć (duża akcja ratowniczo-gaśnicza, klęski żywiołowe, służby i inspekcje itp.). Praca na tych stanowiskach jest okresowo nadzorowana. Przeprowadzane są kontrole okresowe wywiązywania się z obowiązków przypisanych danemu stanowisku. Zawód inżyniera pożarnictwa niesie ze sobą konieczność przemieszczania się na różne odległości. Jest to zależne od tego, gdzie wykonywane są czynności służbowe lub gdzie prowadzona

jest akcja ratowniczo-gaśnicza. Praca inżyniera pożarnictwa wiąże się z odpowiedzialnością za bezpieczeństwo i zdrowie ludzi ratowanych oraz podwładnych. Jest on również odpowiedzialny za funkcjonowanie jednostek organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej. Od jego decyzji organizacyjnych, kadrowych i finansowych zależy działanie jednostki, stopień wyszkolenia podwładnych oraz sprawność sprzętu technicznego. Praca w tym zawodzie nie jest rutynowa. Na przykład każda akcja ratowniczo-gaśnicza jest inna, a czynności, które należy wykonać, by zlikwidować niebezpieczne zdarzenie, nie są z góry przewidywalne.

Wymagania psychologiczne

Ze względu na pełnione funkcje inżynier pożarnictwa powinien mieć umiejętność organizacji i kierowania ludźmi, a także postępowania z nimi. Odpowiednie podejście do podwładnych pozwala na łatwiejsze egzekwowanie poleceń i dyscypliny. Ważną cechą jest odwaga oraz wytrwałość w dążeniu do celu. Czasami konieczna jest praca w warunkach izolacji społecznej (wąskie tunele, kanały podziemne, jaskinie), które wymagają ponadto wytrzymałości na długotrwały wysiłek. Cechą przydatną dla inżyniera pożarnictwa jest także podzielność uwagi, gdyż najczęściej wykonuje on kilka czynności jednocześnie (wkłada aparat oddechowy, obserwuje otoczenie, wydaje polecenia). Podczas akcji ważne jest, aby szybko i trafnie podejmował decyzje, ponieważ czasami niebezpieczne zdarzenie rozwija się w błyskawicznym tempie i jakiegokolwiek opóźnienie w działaniu może przynieść tragiczne skutki. Właściwe decyzje zwiększają szanse powodzenia akcji, a także jej bezpieczeństwo. Bardzo istotną cechą, która powinna charakteryzować inżyniera pożarnictwa, jest umiejętność logicznego myślenia i przewidywania skutków wydawanych decyzji. Trudne sytuacje mogą wywoływać negatywne uczucia, dlatego pożądana w tym zawodzie jest odporność emocjonalna. Brak opanowania, gniew lub lęk bardzo źle wpływają na odpowiednią ocenę sytuacji, a co za tym idzie, na decyzje. Inżyniera pożarnictwa powinna cechować chęć poszerzania swojej wiedzy i ciągłego doskonalenia umiejętności.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Pracę inżyniera pożarnictwa zalicza się do ciężkich. Bardzo ważna jest w tym zawodzie ogólna wydolność fizyczna, sprawność układu kostno-stawowego i mięśniowego, gdyż praca odbywa się w ruchu. Istotna jest również sprawność narządów wzroku, słuchu oraz węchu, ułatwiająca szybką i trafną ocenę wszelkich zagrożeń.

Osoby niepełnosprawne nie mogą być zatrudnione w tym zawodzie, podobnie jak osoby chore psychicznie, z wadami serca, nadciśnieniem tętniczym, cukrzycą, krótkowzrocznością, chorobami błędników.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie inżyniera pożarnictwa wymagane jest wyższe wykształcenie. Do zawodu przygotowuje:

Szkoła Główna Służby Pożarniczej

00-967 Warszawa, ul. Słowackiego 52/54

Kandydat do SGSP powinien mieć:

- ukończoną szkołę średnią i zdaną maturę,
- najwyżej 25 lat życia,
- wolny stan cywilny,
- bardzo dobry stan zdrowia.

Nie powinien być karany sądownie, musi natomiast zdać egzaminy wstępne z matematyki, fizyki i wybranego języka obcego, a także zaliczyć próby sprawności fizycznej. Kształcenie w SGSP obejmuje dwa typy studiów:

- oficerskie studia inżynierskie o 3,5-letnim okresie kształcenia,
- studia magisterskie dla oficerów, absolwentów studiów inżynierskich o półtorarocznym rocznym cyklu kształcenia.

Zawód inżyniera pożarnictwa można uzyskać drogą studiów dziennych bądź zaocznych, w których warunkiem przyjęcia jest ukończenie szkoły aspirantów. Na studiach zaocznych nie ma wymagań co do płci.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

W zawodzie inżyniera pożarnictwa istnieje możliwość awansu. Sumienny, pracowity i zdyscyplinowany pożarnik po uzyskaniu odpowiedniego doświadczenia i odbyciu specjalistycznych szkoleń zawodowych może zajmować wszystkie stanowiska w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej. Awans na wyższy stopień służbowy jest uwarunkowany zajmowanym stanowiskiem (do każdego stanowiska przypisany jest określony najwyższy stopień, powyżej którego nie można awansować), okresem od ostatniego awansu i nienaganną pracą zawodową.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

Do pracy w zawodzie inżyniera pożarnictwa przygotowuje Szkoła Główna Służby Pożarniczej. Warunkiem ubiegania się o przyjęcie do niej na studia dzienne jest nie przekroczony wiek 25 lat oraz płeć męska. Osoba, która ukończyła inne studia, może uzyskać zawód inżyniera pożarnictwa po ukończeniu jednorocznego kursu przysposabiającego do zawodu. Jeśli ukończyła studia pożarnicze, lecz przerwała pracę przed okresem pięciu lat od zakończenia studiów, to aby powrócić do pracy, musi otrzymać zgodę Komendanta Głównego PSP.

Możliwości zatrudnienia

Informacje będą sukcesywnie uzupełniane.

Zawody pokrewne

- technik pożarnictwa
- strażak

Polecana literatura

